

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»

Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки

другий (магістерський)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

08 «Право»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

081 «Право»

(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»

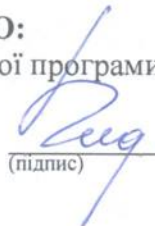
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни обов'язкова навчальна дисципліна загальної підготовки

2019 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис) _____ Є.О. Гіда
(прізвище, інішали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1 від «05» вересня 2019 року

Завідувач кафедри

(підпис) _____ Є.О. Гіда
(прізвище, інішали)

Розробники:

Гіда Євген Олександрович, доктор юридичних наук, професор, завідувач
кафедри теорії та історії держави і права

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: **українська**

Статус дисципліни: **обов'язкова навчальна дисципліна загальної підготовки**

Передумови вивчення навчальної дисципліни: *попереднє вивчення дисциплін: «Конституційне право України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України», «Державне право зарубіжних країн», галузевих юридичних наук.*

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права» є: специфічні закономірності виникнення, розвитку і функціонування державно-правової організації суспільства, держави і права, що розглядаються як цілісні соціальні інститути; сучасні проблеми становлення складових правової системи.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **150 годин 5 кредитів ECTS**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права» є формування світоглядних позицій про особливості пострадянського розвитку суспільства, держави та права в Україні, напрями модернізації політичної системи суспільства в епоху глобалізації, фундаментальні правові цінності сучасного українського суспільства, тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави та права» є отримання вичерпної інформації про чинники, що обумовлюють найбільш ефективну дію механізму правового регулювання, еволюційні процеси правової системи України, принципи, види, форми та механізми реалізації правової політики в Україні, динамічні процеси у праві, тощо.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Актуальні проблеми теорії держави і права» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі права при здійсненні професійної діяльності.
Загальні компетентності	ЗК01. Знання і розуміння природи етичних стандартів професії юриста та здатність діяти на їх основі. ЗК02. Здатність навчатися, засвоювати набуті знання в предметній області та інтегрувати їх з уже наявними. ЗК06. Здатність оформлювати документацію у відповідності до правових, мовних та технічних норм.
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)	СК01. Глибоке розуміння доктрини та принципу верховенства права, поваги до прав та свобод людини і проблем їх реалізації в Україні. СК02. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції. СК05. Вміння використовувати правила, прийоми і засоби підготовки, розгляду, прийняття та оприлюднення нормативно-правових, правозастосовних та інтерпретаційних актів. СК06. Знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань. СК08. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері права. СК10. Знання принципів, правових та організаційних засад функціонування державної служби в Україні.

Результати навчання:

Після опанування дисципліни здобувачів вищої освіти повинен:

знати

- понятійно-категоріальний апарат та методологічні підходи до вивчення державно-правових явищ;
- юридичні концепції та теоретичні положення, які дозволяють здійснювати функціональні повноваження в юридичному середовищі;
- призначення та можливості права і держави при вирішенні соціальних і особистих правових проблем;
- формування концепцій правової держави, прав людини, громадянського суспільства та їх вплив на сучасну політико-правову теорію та практику;
- закономірності становлення та розвитку національної політико-правової ідеології, ідеї української державності;
- різноманіття існуючих правових систем, тенденції їх розвитку та взаємодії;
- сучасні політичні теорії та ідейно-політичні доктрини.

вміти:

- давати об'єктивну оцінку правових явищ на основі порівняльного аналізу;
- розуміти сутність і тенденції розвитку сучасних політико-правових доктрин та державотворчих процесів;
- використовувати понятійно-категоріальний апарат юридичної науки для вирішення правових проблем;
- застосувати теоретичні знання політико-правових концепцій для високопрофесійного виконання службових обов'язків;
- оцінювати конфлікти, що виникають у суспільстві, через призму суб'єктивних прав і юридичних обов'язків для використання юридичних засобів і державного механізму в їх розв'язанні;
- самостійно працювати з науковою та науково-публіцистичною літературою;
- готувати конспекти доповіді, публічні виступи, реферати та ін.

Програмні результати навчання за спеціальністю (визначені стандартом вищої освіти)	ПР01. Знати і розуміти природу етичних стандартів професії юриста та вміти діяти на їх основі. ПР02. Глибоко розуміти доктрину та принцип верховенства права, поважати права та свободі людини і громадянина. ПР04. Аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції. ПР06. Демонструвати знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань. ПР07. Знання та розуміння наукової правничої термінології. ПР08. Кваліфіковано тлумачити нормативно-правові акти, надавати юридичні консультації. ПР11. Вміти використовувати правила, прийоми і засоби підготовки, розгляду, прийняття та оприлюднення нормативно-правових, правозастосовних та інтерпретаційних актів.
Програмні результати навчання за вибіркоким блоком (визначені стандартом вищої освіти)	ПР1.4. Знати структуру, принципи, методи, засоби та систему забезпечення національної безпеки України.

3. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави та права в сучасній Україні

Назва	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	інд.	с.р.		л	с	п	інд.	с.р.
Тема 1. Держава: сутність, поняття, форма, функції та механізм	16	4	2		-	10	16	1	0,5		-	14,5
Тема 2. Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства	14	2	2		-	10	14	0,5	0,5		-	13
Тема 3. Сучасні підходи до праворозуміння	14	2	2		-	10	14	0,5	0,5		-	13
Тема 4. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації	14	2	2		-	10	14	0,5	0,5		-	13
Разом за змістовим модулем 1	58	10	8		-	40	58	2,5	2			53,5
Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві												
Тема 5. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву	14	4			-	10	14	1	-		-	13
Тема 6. Динамічні процеси у праві	14	2	2		-	10	14	0,5	0,5		-	13
Тема 7. Актуальні проблеми правового регулювання	12	2	2		-	8	12	0,5	0,5		-	11
Тема 8. Еволюція правової системи України	14	2	2		-	10	14	0,5	0,5		-	13
Разом за змістовим модулем 2	54	10	6		-	38	54	2,5	1,5			50
Змістовий модуль 3. Правова соціалізація особи												
Тема 9. Поведінка особи в публічно-правовій сфері	10	4	2		-	4	10	1	0,5		-	8,5
Тема 10. Заходи державного примусу: сучасні підходи, тенденції	10	2	2		-	6	10	0,5	0,5		-	9
Тема 11. Показники визначення правової цивілізованості держави та суспільства	10	2	2		-	6	10	0,5	0,5		-	9
Тема 12. Динаміка розвитку правового	8	2		-	-	6	8	0,5				7,5

статусу особи у правовій державі в умовах глобалізації												
Разом за змістовим модулем 3	38	10	6	-	-	22	38	2,5	1,5			34
Усього годин	150	30	20			100	150	7,5	5			137,5

4. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави та права в сучасній Україні

Тема 1. Держава: сутність, поняття, форма, функції та механізм

Сутність підходів до визначення поняття держави. Причини різноманіття підходів. Основні риси та особливості держави. Пострадянський розвиток держави в Україні. Взаємна відповідальність особи та держави. Соціальна правова держава: причини та умови формування.

Сучасні тенденції еволюції форм держави. Особливості елементів форм української держави. Загальнотеоретичні проблеми суверенітету народу, нації та держави.

Теорія функцій сучасної української держави. Сучасні підходи до класифікації функцій держави. Форми реалізації функцій держави. Методи реалізації функцій держави.

Механізм сучасної української держави. Основні аспекти трансформації структури механізму держави на сучасному етапі. Принцип розподілу влади в побудові державного апарату. Напрями удосконалення діяльності державного апарату.

Тема 2. Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства

Поняття та характеристика держави як політико-правової організації суспільства. Модернізація політичної системи суспільства в епоху глобалізації. Політична система суспільства та її співвідношення з економічною і духовною системами.

Основні підсистеми функціонування політичної системи суспільства. Характеристика елементів політичної системи. Політична діяльність як основний фактор в політичній системі суспільства. Правове регулювання політичної діяльності.

Теоретичні аспекти природи влади. Влада в демократичній державі. Поняття та співвідношення політичної та державної влади. Державна влада та принципи її організації в демократичному суспільстві. Державна влада та особистість. Влада та право.

Місце та роль держави в політичній системі України. Форми взаємодії держави з іншими суб'єктами політичної системи. Держава та політичні партії. Особистість в політичній системі суспільства. Політична система України та її характеристика на сучасному етапі.

Тема 3. Сучасні підходи до праворозуміння

Причини розмаїття сучасних концепцій про право. Роль праворозуміння в інформаційному впливі права. Роль праворозуміння в орієнтаційному впливі права. Роль праворозуміння у правовому регулюванні.

Природно-правовий тип праворозуміння (юснатуралізм), теорія відродженого природного права: 1) неотомізм, неопротистанцизм; 2) неогегельянство; 3) неокантіанство; 4) феноменологічна доктрина; 5) екзистенціалістична; 6) доктрина герменевтики.

Етатистський тип праворозуміння. Юридичний позитивізм. Нормативістська теорія права. Марксистська теорія права. Аналітична юриспруденція.

Соціологічний тип праворозуміння. Інституціоналізм. Історична школа права. Психологічна школа права.

Сучасне праворозуміння. Формування інтегративної юриспруденції. Використання сучасних концепцій держави та права при розбудові Української державності.

Тема 4. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації

Право як засіб соціального управління. Ефективність впливу права на відносини особи та держави. Взаємозв'язок та взаємовплив права, політики, економіки.

Право як ціннісна категорія. Механізм забезпечення соціальної цінності права. Цілі та засоби в праві. Фундаментальні правові цінності сучасного українського суспільства. Правові

цінності та їх засвоєння особою. Сучасні загальнолюдські принципи в праві та проблеми їх впровадження в Україні.

Правоутворення та його механізм. Правотворча діяльність суб'єктів права. Правотворчість у правовій державі. Правотворча політика української держави. Відомча правотворчість. Законотворчість: теоретико-правова характеристика. Уніфікація нормативно-правової термінології.

Форма права: теоретико-правова характеристика. Актуальні проблеми теорії джерел права. Еволюція системи джерел права в Україні в радянський та пострадянський період. Системні зв'язки юридичних джерел права України. Система джерел права в розвитку права Європейського Союзу.

Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві

Тема 5. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву

Процеси глобалізації в сучасному праві та їх прояв в системі законодавства України. Система права та система законодавства: поняття та співвідношення. Систематизація нормативно-правових актів в Україні. Право та закон: аспекти співвідношення.

Норми права в системі соціонормативного регулювання. Норма права як явище правової культури. Норми права та їх дія. Відмінні риси та особливості правових норм. Критерії класифікації та види норм права.

Характеристика структурних елементів норми права. Внутрішня будова норм права. Форми викладення норм права. Співвідношення норм права та текстів нормативно-правового акту. Теоретичні проблеми ефективності норм права.

Внутрішнє право держави та міжнародне право – взаємопов'язані системи права. Форми взаємодії національного права держави та міжнародного права. Характер взаємозв'язку та взаємодії міжнародного та внутрішньодержавного права.

Тема 6. Динамічні процеси у праві

Передумови виникнення правовідносин. Взаємозв'язок норм права та правовідносин. Склад правовідносин та характеристика його елементів. Держава як суб'єкт правовідносин. Юридичний факт в системі правовідносин. Юридичні колізії та способи їх подолання. Правові презумпції, правові преюдиції, правові аксіоми та правові фікції.

Характеристика основних форм реалізації норм права. Механізми здійснення форм реалізації норм права. Прийоми та засоби, що використовуються при реалізації норм права. Ефективність правореалізаційного процесу. Правореалізаційний ризик.

Вимоги до правозастосовної діяльності в сфері державного управління. Ідеологія правозастосування. Межі та стадії правозастосовної діяльності. Характеристика правозастосовних актів. Шляхи підвищення ефективності правозастосовної діяльності. Прогалини в праві та шляхи їх подолання.

Передумови тлумачення норм права. Тлумачення норм права та індивідуальне правове регулювання. Функції інтерпретаційної практики. Інтерпретаційні акти та їх відмінність від нормативно-правових та правозастосовних актів. Ефективність актів офіційного тлумачення норм права.

Тема 7. Актуальні проблеми правового регулювання

Правовий вплив на суспільні відносини. Канали правового впливу. Механізм правового впливу. Відмінність правового впливу від правового регулювання. Правові засоби: поняття, ознаки, види. Нормативність правових явищ.

Основи правового регулювання суспільних відносин. Інституціоналізація правового регулювання. Юридична доктрина в сфері правового регулювання. Правове регулювання соціально-економічних відносин. Шляхи підвищення ефективності правового регулювання.

Системний підхід до дослідження механізму правового регулювання. Держава та механізм правового регулювання. Фактори, що обумовлюють найбільш ефективну дію механізму правового регулювання.

Юридична діяльність в механізмі правового регулювання. Конфліктна юридична діяльність. Правовий консенсус. Поняття, ознаки, види юридичної практики. Юридичний процес: поняття, ознаки, види. Юридична справа та способи її вирішення.

Тема 8. Еволюція правової системи України

Сучасні підходи до розуміння правової системи. Загальні та специфічні властивості правової системи. Засади формування та розвитку правової системи. Характеристика рівні існування правової системи. Основні принципи правової системи. Трансформація правової системи в період глобалізації.

Структурно-функціональна характеристика правової системи. Статичні та динамічні елементи правової системи. Правова система України в контексті розбудови правової демократичної держави. Реформування правової системи як засіб підвищення її ефективності.

Принципи, види, форми та механізми реалізації правової політики в Україні. Пріоритети правової політики в сучасній українській державі. Контроль як засіб здійснення правової політики в Україні. Правова інтеграція України до Європейського Союзу.

Причини різноманіття правових систем сучасності. Романо-німецька правова сім'я. Англо-американська правова сім'я. Сім'я релігійного типу. Сім'я традиційного типу. Соціалістична правова сім'я. Змішаний тип правових систем. Характеристика правової системи України.

Змістовий модуль 3. Правова соціалізація особи

Тема 9. Поведінка особи в публічно-правовій сфері

Сучасні підходи до розуміння правової поведінки. Види правової поведінки. Класифікація правової поведінки. Механізм правової поведінки та характеристика його елементів.

Правомірна поведінка як об'єкт юридичного дослідження. Ознаки правомірної поведінки. Класифікація правомірної поведінки. Мотиви правомірної поведінки. Склад правомірної поведінки. Причини нестабільності правомірної поведінки. Напрями стимулювання правомірної поведінки.

Поняття та ознаки правопорушення. Класифікація правопорушень. Поняття злочину. Поняття проступку. Склад правопорушення. Чинники, що зумовлюють вчинення правопорушень. Порівняльно-правова характеристика правопорушень.

Соціальні відхилення. Соціопатія. Психопатологія. Девіантна поведінка. Об'єктивно-протиправна поведінка. Класифікація об'єктивно-протиправної поведінки. Поняття та ознаки зловживання правом. Класифікація видів зловживання правом.

Юридичні конфлікти зміст та сутність. Риси й ознаки юридичних конфліктів. Елементи юридичних конфліктів. Специфічні функції юридичних конфліктів. Класифікація юридичних конфліктів. Напрями вирішення юридичних конфліктів.

Тема 10. Заходи державного примусу: сучасні підходи, тенденції

Соціальний контроль правової поведінки: поняття, стадії, система. Розуміння позитивної та перспективної юридичної відповідальності у системі соціального контролю. Позитивна юридична відповідальність як правовий засіб соціального контролю. Перспективна юридична відповідальність у механізмі самоконтролю правомірної поведінки особи.

Принципи юридичної відповідальності в системі принципів права. Функції юридичної відповідальності та форми їх реалізації у відповідності з українським законодавством.

Види юридичної відповідальності. Конституційна відповідальність. Кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність. Цивільна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Матеріальна відповідальність. Підстави притягнення і звільнення від неї. Обставини, що виключають юридичну відповідальність.

Заохочення та покарання як парні категорії. Стимули, заохочення, обмеження у праві. Пільги, привілеї та імунітети як загально правові категорії. Права, свободи, законні інтереси та обов'язки людини і громадянина. Правовідновлюючі заходи в праві України.

Тема 11. Показники визначення правової цивілізованості держави та суспільства

Розвиток правової культури умова правового прогресу суспільства. Поняття правова культура та її ознаки. Показники правової культури. Функції правової культури. Правова культура суспільства. Структура правової культури суспільства. Правова культура особи. Правова культура професійної групи.

Правосвідомість як джерело правової поведінки особи. Поняття та ознаки правосвідомості. Правова психіка. Правова ідеологія. Функції правосвідомості. Форми правосвідомості. Види правосвідомості. Деформація правосвідомості.

Правове виховання та толерантність в умовах сучасного українського суспільства. Правове виховання: поняття та ознаки. Структура правовиховного процесу. Суб'єкти правового

виховання. Об'єкт правового виховання. Мета правового виховання. Принципи правового виховання. Форми правового виховання. Функції та методи правового виховання.

Правова освіта. Правова просвіта. Функції правової просвіти. Правовий нігілізм. Засоби протидії правовому нігілізму. Правовий популізм. Правовий романтизм.

Тема 12. Динаміка розвитку правового статусу особи у правовій державі в умовах глобалізації

Особливості співвідношення категорій «людина», «особистість», «громадянин». Види фізичних і юридичних осіб. Поняття та зміст категорії «громадянство». Правовий статус людини (особи). Поняття правовий статус громадянина. Види правового статусу особи.

Поняття гарантій прав і свобод людини та громадянина. Загальні гарантії прав і свобод людини та громадянина. Економічні гарантії. Політичні гарантії. Соціальні гарантії. Ідеологічні гарантії. Юридичні гарантії. Матеріальні гарантії. Процесуальні гарантії. Організаційно-правові гарантії. Галузеві гарантії. Внутрішньодержавні гарантії. Міжнародно-правові гарантії. Принципи правового статусу особи.

Взаємодія держави та особи у правовій державі. Роль правової держави у сфері реалізації прав і свобод особи. Взаємна відповідальність держави та особи. –

Правова держава та права людини в умовах глобалізації. Тенденції розвитку прав, свобод і обов'язків особи у сучасній Україні

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Держава: сутність, поняття, форма, функції та механізм	4год.	1 год.
2	Тема 2. Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства	2 год.	0,5 год.
3	Тема 3. Сучасні підходи до праворозуміння	2 год.	0,5 год.
4	Тема 4. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації	2 год.	0,5 год.
5.	Тема 5. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву	4 год.	1,5 год.
6.	Тема 6. Динамічні процеси у праві	2 год.	0,5 год.
7.	Тема 7. Актуальні проблеми правового регулювання	2 год.	0,5 год.
8.	Тема 8. Еволюція правової системи України	2 год.	0,5 год.
9.	Тема 9. Поведінка особи в публічно-правовій сфері	4 год.	1 год.
10.	Тема 10. Заходи державного примусу: сучасні підходи, тенденції	2 год.	1 год.
11.	Тема 11. Показники визначення правової цивілізованості держави та суспільства	2 год.	1 год.
12.	Тема 12. Динаміка розвитку правового статусу особи у правовій державі в умовах глобалізації	2год.	1 год.
Усього годин		30год.	7,5 год.

6. Теми семінарських занять

з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Держава: сутність, поняття, форма, функції та механізм	2 год.	0,5 год.
2	Тема 2. Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства	2 год.	0,5 год.
3	Тема 3. Сучасні підходи до праворозуміння	2 год.	0,5 год.
4	Тема 4. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації	2 год.	0,5 год.
5.	Тема 5. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву	2 год.	0,5 год..
6.	Тема 6. Динамічні процеси у праві	2 год.	
7.	Тема 7. Актуальні проблеми правового регулювання	2 год.	0,5 год.
8.	Тема 8. Еволюція правової системи України	2 год.	
9.	Тема 9. Поведінка особи в публічно-правовій сфері	2 год.	
10.	Тема 10. Заходи державного примусу: сучасні підходи, тенденції	2 год.	
11.	Тема 11. Показники визначення правової цивілізованості держави та суспільства	2год.	0,5 год.
12.	Тема 12. Динаміка розвитку правового статусу особи у правовій державі в умовах глобалізації	-	
Усього годин		20 год.	5 год.

**7. Теми практичних занять
Не передбачено навчальним планом**

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовний модуль 1. Загальна частина Змістовий модуль І. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави та права в сучасній Україні		
1	Тема 1. Держава: сутність, поняття, форма, функції та механізм	10 год.	14,5 год.
2	Тема 2. Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства	10 год.	13 год.
3	Тема 3. Сучасні підходи до праворозуміння	10 год.	13 год.
4	Тема 4. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації	10 год.	13 год.
	Змістовний модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві		
5.	Тема 5. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву	10 год.	13 год.
6.	Тема 6. Динамічні процеси у праві	10 год.	13 год.
7.	Тема 7. Актуальні проблеми правового регулювання	8 год.	11 год.
8.	Тема 8. Еволюція правової системи України	10 год.	13 год.
	Змістовний модуль 3. Правова соціалізація особи		
	Тема 9. Поведінка особи в публічно-правовій сфері	4 год.	8,5 год.
	Тема 10. Заходи державного примусу: сучасні підходи, тенденції	6 год.	9 год.
	Тема 11. Показники визначення правової цивілізованості держави та суспільства	6 год.	9 год.
	Тема 12. Динаміка розвитку правового статусу особи у правовій державі в умовах глобалізації	6 год.	7,5 год.
Усього годин		100 год.	137,5 год.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає:

- Підготовку до семінарських, контрольних робіт (опрацювання лекційного матеріалу, законодавчих та інших нормативних матеріалів, навчальної літератури, спеціальних джерел і інформації, періодики тощо)
- Виконання індивідуальних завдань
- Опанування матеріалу, що винесений цілком на самостійне опрацювання згідно з робочою програмою
- Написання контрольних робіт
- Опрацювання тестів для самостійної роботи
- Написання рефератів
- Наукова робота здобувачів вищої освіти

Предметом самостійної роботи є не лише опрацювання здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права», а й науково-дослідна робота з вивчення сучасних політичних теорій та ідейно-політичних доктрин, державотворчих процесів

Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави та права в сучасній Україні

Тема 1. Держава: сутність, поняття, структура, функції та механізм

Завдання до самостійної роботи:

1. Що таке держава та які основні ознаки їй притаманні?
2. Які Ви знаєте теорії походження держави?
3. Назвіть історичні типи держави.
4. Перерахуйте ознаки та принципи побудови правової держави.
5. Які основні риси соціальної держави?
6. В чому полягає сутність форми та змісту суверенітету?
7. Які Ви знаєте сучасні тенденції еволюції форм держави ?
8. Перерахуйте критерії класифікації функцій держави.
9. Назвіть історико-політичні та теоретико-правові підстави структурування та функціонування державного апарату України.
10. Які інститути системи “стримувань та противаг” передбачені законодавством України?

Тема 2. Аспекти співвідношення держави та політичної системи суспільства

Завдання до самостійної роботи:

1. В чому відмінність між розумінням політичної системи суспільства в широкому та вузькому значеннях?
2. Які Ви знаєте основні підсистеми функціонування політичної системи?
3. Перерахуйте які виділяють види суб'єктів політики.
4. Які елементи політичної системи виділять при широкому підході до її розуміння?
5. Що таке політичний плюралізм?
6. Дайте визначення соціальної влади.
7. Перерахуйте ознаки державної влади.
8. Що таке політична влада?
9. Яке місце займає держава в політичному житті будь-якої країни?
10. Назвіть які існують проблеми становлення та розвитку політичної системи в Україні.

Тема 3. Сучасні підходи до праворозуміння

Завдання до самостійної роботи:

1. Як співвідноситься категорія «право» з категоріями «свобода», «справедливість», «рівність»?
2. У чому особливість праворозуміння як категорії теорії держави та права та як категорії філософії права?
3. В чому відмінність між концепціями походження права та типами праворозуміння?
4. Перерахуйте сучасні концепції праворозуміння.
5. Яку роль відіграє праворозуміння в інформаційному впливі права?
6. Яку роль відіграє праворозуміння в орієнтаційному впливі права?
7. Яку роль відіграє праворозуміння у правовому регулюванні?
8. У чому сутність антропологічного підходу до вивчення права?
9. Які основні ідеї висловлювалися представниками неомарксистської теорії права (школи критичних правових досліджень)?
10. Дослідіть можливість інтеграції різних підходів до праворозуміння.

Тема 4. Право як соціокультурне явище розвитку цивілізації

Завдання до самостійної роботи:

1. Дайте визначення права і перерахуйте його основні ознаки.
2. Дайте характеристику історичним типам права.
3. Які види функцій права Ви знаєте?
4. Наведіть класифікацію принципів права.
5. Як співвідносяться поняття «правоутворення», «правотворчість» та «законотворчість»?
6. Які Ви знаєте стадії правотворчості?
7. Хто наділений правом законодавчої ініціативи у відповідності до Конституції України?
8. Що таке юридична техніка?
9. Чим відрізняється категорія «форма права» від категорії «джерело права»?

10. Які види джерел права Вам відомі?

Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві

Тема 5. Внутрішня будова права України та зовнішня форма його прояву

Завдання до самостійної роботи:

1. Як співвідносяться між собою система права та система законодавства ?
2. З яких структурних елементів складаються система права і система законодавства ?
3. Які Ви знаєте основні види структурної організації законодавства ?
4. В чому особливості різновидів систематизації законодавства ?
5. Що таке уніфікація законодавства і яка її роль в удосконаленні національного законодавства та зближенні правових систем світу ?
6. Які Ви знаєте структурні елементи нормативно-правового акту ?
7. Які елементи складають структуру норми права ?
8. Які підстави для класифікації норм права Ви знаєте ?
9. Чим відрізняються способи викладення норм права у статтях нормативно-правового акту від розташування норм права у статтях нормативно-правового акту ?
10. Що впливає на ефективність норм права ?

Тема 6. Динамічні процеси у праві

Завдання до самостійної роботи:

1. Дайте визначення та перерахуйте ознаки правовідносин.
2. Перерахуйте структурні елементи складу правовідносин.
3. Які можна виділити етапи наділення суб'єктів права юридичними властивостями правовідносин?
4. Що таке юридичний факт? Назвіть його ознаки, функції та види.
5. Які форми реалізації норм права Ви знаєте?
6. Чому застосування норм права називають особливою формою реалізації?
7. Які виділяють стадії застосування норм права?
8. Чим викликана необхідність тлумачення норм права ?
9. В чому відмінність між способами та прийомами тлумачення норм права?
10. Які існують критерії істинності та правильності результатів тлумачення норм права?

Тема 7. Актуальні проблеми правового регулювання

Завдання до самостійної роботи:

1. Що називають правовим впливом і по яких каналах він здійснюється?
2. Дайте визначення правового регулювання та назвіть його ознаки.
3. Що таке предмет правового регулювання та які його властивості Ви знаєте?
4. Наведіть поняття методу правового регулювання та проаналізуйте його види.
5. Дайте визначення способу правового регулювання та назвіть його види.
6. Що таке тип правового регулювання та які його види виділяються в науковій літературі?
7. Які виділяють види правових та не правових форм діяльності держави як засобів правового регулювання?
8. Перерахуйте та проаналізуйте стадії правого регулювання.
9. Дайте характеристику елементів механізму правового регулювання.
10. Від чого залежить ефективність механізму правового регулювання?

Тема 8. Еволюція правової системи України

Завдання до самостійної роботи:

1. Якими загальними та специфічними властивостями наділена правова система?
2. З яких елементів складається правова система?
3. Перерахуйте види рівнів існування правової системи.
4. Якими механізмами забезпечується функціонування правової системи?
5. Які Ви знаєте фактори формування та напрями реалізації правової політики в Україні?
6. Дайте визначення порівняльного правознавства як науки та визначте, що є її предметом.
7. Назвіть критерії класифікації правових систем сучасності.
8. Що таке правова сім'я?
9. Дайте характеристику основним правовим сім'ям сучасності.
10. Чим пояснюється циклічність змінних елементів правової системи суспільства?

Змістовий модуль 3. Правова соціалізація особи

Тема 9. Поведінка особи в публічно-правовій сфері

Завдання до самостійної роботи:

1. В чому відмінність між правовою та правомірною поведінкою?
2. Охарактеризуйте мотиви правомірної поведінки особи.
3. З'ясуйте відмінність правопорушення від злочину.
4. Які Ви знаєте причини правопорушень?
5. Поясніть сутність девіантної поведінки.
6. Поясніть особливості об'єктивно протиправної поведінки.
7. В чому сутність принципу неприпустимості зловживання правом?
8. Порівняйте правове зловживання правом та протиправне зловживання правом.
9. З яких елементів складається юридичний конфлікт?
10. Підготуйте обґрунтовані пропозиції щодо профілактики юридичних конфліктів.

Тема 10. Заходи державного примусу: сучасні підходи, тенденції

Завдання до самостійної роботи:

1. Чи є тотожними поняття «відповідальність» і «покарання»?
2. Що таке соціальна відповідальність та які її різновиди Вам відомі?
3. Охарактеризуйте добровільну (позитивну) та державно-примусову (негативну) форми реалізації юридичної відповідальності.
4. У чому полягає суть принципу невідворотності юридичної відповідальності?
5. Що таке підстави та які групи підстав юридичної відповідальності можна виділити?
6. Перерахуйте стадії юридичної відповідальності.
7. Які існують функції правових пільг?
8. За допомогою яких засобів відбувається стимулювання в праві?
9. Знайдіть норми права, що передбачають заохочення
10. Які обмеження передбаченні чинним законодавством України?

Тема 11. Показники визначення правової цивілізованості держави та суспільства

Завдання до самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте показники правової культури.
2. З'ясуйте різновиди соціальних заходів щодо формування належної правової культури суспільства, окремих соціальних груп та індивідів.
3. Яку роль відіграє правосвідомість в процесі правотворчості та право реалізації?
4. Назвіть особливості професійної свідомості особи.
5. У чому сутність професійно-правового мислення юриста?
6. Що таке правова соціалізація і які її ознаки?
7. До основних напрямів правовиховної роботи відносять?
8. Дайте характеристику функцій правової просвіти.
9. Назвіть джерела та шляхи подолання правового нігілізму.
10. З'ясуйте в чому відмінність між категоріями «правовий ідеалізм», «правовий догматизм», «правовий інфантилізм», «правовий ділетантизм» та «правова демагогія».

Тема 12. Динаміка розвитку правового статусу особи у правовій державі в умовах глобалізації

Завдання до самостійної роботи:

1. Виокремте основні етапи становлення теорії прав людини.
2. Як існують покоління прав людини?
3. Співстате категорії «права», «свободи», «законні інтереси», «обов'язки».
4. Назвіть спільні та відмінні риси правового статусу особи та правового статусу громадянина.
5. Визначте статус фізичних та юридичних осіб; статус іноземців, осіб без громадянства; осіб з подвійним громадянством; біженців.
6. Як співвідносяться права людини та права громадянина?
7. До особистих прав-гарантій відносяться? Перерахуйте та дайте їх характеристику.
8. Які, згідно чинному законодавству, встановлено межі втручання з боку державних органів в особисте життя людини та громадянина.

9. Виокремте основні підсистеми механізму соціально-павового забезпечення прав і свобод людини.

10. Проаналізуйте тенденції захисту прав і свобод людини та громадянина в сучасній Україні.

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчального процесу, що створює умови для реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти, враховує його уподобання, нахили.

Індивідуальні завдання можуть включати написання рефератів, проведення польових та кабінетних досліджень, підготовку та участь у олімпіадах, конференціях тощо.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти

Контроль та оцінювання теоретичних знань та практичних навичок здобувачів вищої освіти протягом вивчення дисципліни відбувається за результатами тестування, розв'язання розрахунково-аналітичних завдань, обговорення конкретних ситуацій, а також у процесі контролю самостійної роботи.

Робоча програма передбачає застосування трьох форм контролю знань здобувачів вищої освіти:

- *поточний контроль* проводиться за кожною темою шляхом тестування, перевірки індивідуальних та колективних завдань, обговорення конкретних ситуацій, перевірки завдань для самостійної роботи, кожне з яких оцінюється за відповідними критеріями у балах.
- *модульний контроль* проводиться за певним блоком тем шляхом тестування, виконання контрольної роботи.
- *підсумковий контроль*. Формою підсумкового контролю іспит.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти враховується їх наступне ранжиювання:

I рівень знань. Здобувачів вищої освіти володіє усім обсягом навчального матеріалу на теоретично-репродуктивному рівні

II рівень знань. Здобувачів вищої освіти володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами

III рівень знань. Здобувачів вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює власні думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань аудиторної і самостійної роботи

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11.Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий контроль –це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за навчальний семестр.

З навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права» передбачено:

- для денної та заочної форм навчання – іспит.

Форми контролю з дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права», включають поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на практичних заняттях;
- 2) письмові контрольні роботи (на лекційних та практичних заняттях);
- 3) тестування тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів вивчення кожного змістовного модуля.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні магістра. Підсумковий контроль з дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права» включає семестровий контроль у формі іспиту в дев'ятому семестрі.

Таким чином, за цю дисципліну може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача вищої освіти відображаються у заліковій книжці.

12. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави і права» є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 081 «Право».

При викладенні курсу «Актуальні проблеми теорії держави і права» використовуються наступні методи навчання:

1) методи навчання за джерелами передачі і сприйняття інформації. За цією класифікацією виділяються методи: словесні, наочні, практичні, роботи з джерелами (книгою), відеометод.

Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.

Структурний метод навчання за характером логіки пізнання: аналітичний метод, індуктивний метод, дедуктивний метод, продуктивний метод.

Метод проблемного викладу знань є перехідним від виконавчої до творчої діяльності (викладач створює проблемну ситуацію та пропонує здобувачів вищої освіти її розв'язати).

Частково-пошуковий метод включає здобувачів вищої освіти у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання.

Дослідницький метод спрямований на включення здобувачів вищої освіти самостійне розв'язання пізнавального завдання (без повідомлення знань).

13. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з курсу для магістрів «Актуальні проблеми теорії держави і права» включає:

1. Робоча програма дисципліни.
2. Конспект лекцій дисципліни.
3. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.

14. Рекомендована література

Основна

1. Абдулаев М. И. Проблемы теории государства и права : учеб. / М. И. Абдулаев, С. А. Комаров. – СПб. : Питер, 2003. – 576 с.
2. Актуальні проблеми теорії держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін.] ; за заг ред. Є. О. Гіди. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2010. – 260 с.
3. Актуальні проблеми теорії держави та права. Частина І. Актуальні проблеми теорії держави : навч. посіб. / [С. М. Тимченко, С. К. Бостан, С. М. Легуша та ін.]. – 2-е вид., стереот. – К. : КНТ, 2008. – 288 с.
4. Алексеев С. С. Общая теория права : учеб. / С. С. Алексеев. – М. : Проспект, 2009. – 576 с.
5. Алексеев С. С. Проблемы теории права : курс лекций в 2-х т. – Свердловськ : Изд-во Свердл. ун-та, 1972. – Т. 1. – 396 с.
6. Бехруз Х. Исламские традиции права / Х. Бехруз. – Одесса, 2006. – 293 с.
7. Ведерніков Ю. А. Теорія держави та права : навч. посіб. / Ю. А. Ведерніков, В. С. Грекул. – 4-е вид., доп. і перероб. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
8. Ведерніков Ю. А. Теорія держави і права : навч. посіб. / Ю. А. Ведерніков, А. В. Папірна. – К. : Знання, 2008. – 333 с.
9. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К. : Юридична думка, 2007. – 992 с.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : Перун, 2002. – 1440 с.
11. Венгеров А. Б. Теория государства и права : учеб. / А. Б. Венгеров. – М. : Новый Юрист, 1998. – 624 с.
12. Венгеров А. Б. Теория государства и права : учеб. / А. Б. Венгеров. – М. : Омега-Л, 2009. – 607 с.
13. Гудзь Д. С. Історія виникнення правових презумпцій та розвиток поняття про них / Д. С. Гудзь // Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. – Вип. 32. – С. 99 – 106.
14. Гусарєв С. Д. Теорія права і держави : навч. посіб. / С. Д. Гусарєв, А. Ю. Олійник, О. Л. Слюсаренко. – К. : Правова єдність, 2008. – 270 с.
15. Гусарєв С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : навч. посіб. / С. Д. Гусарєв, О. Д. Тихомиров. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 495 с.
16. Гусарєв С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти / С. Д. Гусарєв. – К. : Знання, 2005. – 375 с.
17. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. № 55-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
18. Жеребкін В. Є. Логіка : підруч. / В. Є. Жеребкін. – 10-те вид., стер. – К. : Знання, КОО, 2008. – 255 с.
19. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – Київ : Ваіте, 2015. – 392 с. ISBN 978-966-2310-40-5
20. Історичні джерела права : навч. посіб. / уклад. В. І. Граб. – Полтава : Археологія, 1998. – 55 с.
21. Історія вчень про державу та право : посіб. для підготовки до іспитів / О. І. Осауленко, А. О. Осауленко, В. К. Гіжевський. – К. : ФОП Ліпкан О. С., 2010. – 196 с.
22. Кельман М. С. Загальна теорія держави та права : підруч. / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин, Н. М. Хома. – Львів : Новий Світ-2000, 2003. – 584 с.
23. Кельман М. С. Загальна теорія права / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин. – К. : Кондор, 2002. – 330 с.
24. Кельман М. С. Теорія держави і права (схеми, таблиці, поняття, принципи, основні засади) : навч. посіб. / М. С. Кельман, В. Л. Ординський, М. Й. Штенгрет. – Львів : ЛІВС, 2003. – 180 с.
25. Киримова Е. А. О системообразующих критериях современного российского права / Е. А. Киримова // Правоведение. – 2002. – № 5. – С. 151 – 165.

26. Кириченко О. Органічні закони, що закріплюють порядок утворення і функціонування органів держави в Україні / О. Кириченко // Актуальні проблеми управління та службово-оперативної діяльності ОВС у сучасний період розвитку державності України : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 27 жовт. 2007 р.). – К., 2008. – С. 270 – 272.
27. Котюк В. О. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / В. О. Котюк. – К. : Атіка, 2005. – 592 с.
28. Мельник М. І. Правоохоронні органи та правоохоронна діяльність : навч. посіб. / М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2002. – 346 с.
29. Основи конституційного права України : підруч. / М. І. Козюбра [та ін.] ; ред. В. В. Копейчиков. – 2-е вид., стер. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 288 с.
30. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2006. – 656 с.
31. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. / О. Ф. Скакун. – Х. : Консум, 2001. – 656 с.
32. Скакун О. Ф. Теорія держави та права (Енциклопедичний курс) : підруч. / О. Ф. Скакун. – Х. : Еспада, 2006. – 776 с.
33. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підруч. / О. Ф. Скакун. – К. : Алеута ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.
34. Слюсаренко О. Л. Теорія держави і права : навч.-метод. посіб. / О. Л. Слісаренко. – К, 2005. – 164 с.
35. Соціологія : підруч. / За ред. В. Г. Городяненка. – К. : Академія, 2008. – 542 с.
36. Телешун С. Поняття державного устрою в Україні: проблеми теорії і практики / С. Телешун // Право України. – 2000. – № 6. – С. 14 – 19.
37. Теорія держави і права. Академічний курс : підруч. / [О. В. Зайчук, А. П. Засєць, В. С. Журавський та ін.] ; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – 2-е вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
38. **Теорія держави і права : навч. посіб. для підгот. фахівців з інформ. безпеки / [О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, –Ю. А. Іванов та ін.] ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 332 с**
39. Философский энциклопедический словарь. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 576 с.
40. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (голова редакції). – К. : Абрис, 2002. – 742 с.

Допоміжна

41. Антипенко В. Особливості міжнародно-правової кваліфікації об'єкта тероризму / В. Антипенко // Право України. – 2002. – № 9. – С. 137 – 140.
42. Антонович М. Правова культура українського народу в сфері прав людини: історичний розвиток і сучасний стан / М. Антонович // Право України. – 2003. – № 12. – С. 75.
43. Актуальні проблеми державно-правового розвитку України в контексті інтеграційних процесів [Текст] : матеріали IV-ої Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 18 трав. 2019 р.) / [редкол.: С. К. Бостан, Р. М. Максакова, Т. Є. Леоненко] ; Нац. ун-т "Запорізь. політехніка", Ін-т упр. та права, Юрид. ф-т. - Дніпро : Ліра ЛТД, 2019. - 375 с.
44. Бадирян Г. М. Права личности: исторические и теоретические аспекты обоснования и признания / Г. М. Бадирян // Государство и право. – 2006. – № 8. – С. 54 – 62.
45. Байтин М. И. О методологическом значении и предмете общей теории государства и права / М. И. Байтин // Государство и право. – 2007. – № 4. – С. 5 – 9.
46. Біба О. А. Класифікація форм державного устрою в сучасній юридичній науці / О. А. Біба // Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2007. – Вип. 37. – С. 71 – 79.
47. Бровченко Н. В. Місце юридичних фактів у структурі механізму конституційно-правового регулювання / Н. В. Бровченко // Часопис Київського університету права. – 2008. – № 1. – С. 74 – 79.
48. Бубенцова О. В. Теоретичні аспекти правоохоронної діяльності / О. В. Бубенцова // Конституційні гарантії захисту людини у сфері правоохоронної діяльності : матеріали

- наук.-практ. конф. (24 – 25 вер. 1999 р.). – Дніпропетровськ : Дніпропетровський юрид. ін.-т МВС України, 1999. – С. 175 – 176.
49. Бугера О. Роль засобів масової інформації як одного з чинників профілактики протиправної поведінки неповнолітніх / О. Бугера // Право України. – 2005. – № 4. – С. 92.
 50. Бузало П. М. Обставини формування девіантної поведінки особистості злочинця молодіжного віку / П. М. Бузало // Право і безпека. – 2006. – № 3. – С. 26 – 33.
 51. Бурканова О. А. Правосознание в правоприменительной деятельности сотрудников органов внутренних дел : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.01 / Бурканова Оксана Александровна. – Москва, 2007. – 162 с.
 52. Бурлай Е. В. Нормы права и правоотношения в социалистическом обществе / Е. В. Бурлай – К. : Наукова думка, 1987. – 92 с.
 53. Бурлай Є. До питання про функції права / Є. Бурлай // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 3. – С. 31 – 42.
 54. Вступ до теорії правових систем / [О. В. Зайчук, В. С. Журавський, Н. М. Оніщенко та ін.] ; заг. ред. О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко. – К. : Юридична думка, 2006. – 431 с.
 55. Віхров О.П. Теорія держави і права: курс лекцій [Текст] : навч. посіб. / Віхров О. П., Віхрова І. О. ; Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. - Чернігів : Десна Поліграф, 2015. - 303 с.
 56. Гавриленко Д. А. Правовое государство и дисциплина / Д. А. Гавриленко. – Минск, 1991.
 57. Гудима Д. Деякі новели в інтерпретації поняття «суб'єкт права»: абсурдні чи перспективні? / Д. Гудима // Право України. – 2010. – № 2. – С. 82 – 88.
 58. Гураль П. Ф. Інститут конституційно-правового статусу особи у зарубіжних країнах: навч.-метод. матеріали. – Л., 2005. – 96 с.
 59. Гуржій Т. Місце юридичної кваліфікації у процесі правозастосування / Т. Гуржій // Право України. – 2006. – № 4. – С. 29 – 32.
 60. Гусарев С. Д. Особливості сучасних інтерпретацій змісту категорії «функція держави» / С. Д. Гусарев, І. І. Мотиль // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 1. – С. 18 – 27.
 61. Дантьян О. Проблеми взаємовпливу правового виховання і державотворчого процесу / О. Дантьян, О. Петришин // Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 1 – С. 28 – 40.
 62. Жляєв І. Особливості національного законотворчого процесу / І. Жляєв // Економіка. Фінанси. Право. – 2003. – № 5. – С. 35 – 37.
 63. Загоруй І.С. Теорія держави та права: навчальні матеріали для підготовки до державного іспиту [Текст] : метод. рек. / І. С. Загоруй, Л. М. Загоруй ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. - Сєверодонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2018. - 451 с.
 64. Зозуля Є.В. Теорія держави і права: підготовка до державної атестації [Текст] : навч. посіб. / [Є. В. Зозуля, І. В. Іванов, А. В. Гончаров ; за заг. ред. Є. В. Зозулі] ; Донец. юрид. ін-т. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. - 163 с.
 65. Ильин И. А. Теория права и государства / И. А. Ильин ; под ред. и с предисл. В. А. Томсинова. – М. : Зерцало, 2003. – 398 с.
 66. Кармазіна М. С. **Регіональні політичні режими в Україні: підстави формування, специфіка функціонування, особливості трансформації: [дослідження]** / М. С. Кармазіна, Т. А. Бевз, Н. Ю. Ротар; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф. Кураса. Київ : ІПіЕНД, 2018. 247 с.
 67. Кирилюк Т. Ю. Види правомірної поведінки та її вплив на формування правопорядку в суспільстві / Т. Ю. Кирилюк // Часопис Київського університету права. – 2008. – № 4. – С. 64 – 69.
 68. Кравченко М. Г. / Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. – Вип. 49. – С. 41 – 47.

69. Кравченко М. Г. Поняття та елементи національного законодавства України / М. Г. Кравченко // Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2009. – Вип. 46. – С. 46 – 52.
70. Кравченко С. Громадська правова свідомість як необхідний елемент побудови громадянського суспільства в Україні / С. Кравченко // Право України. – 2009. – № 12. – С. 140 – 144.
71. Кравченко М. Г. // Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. – Вип. 49. – С. 41 – 47.
72. Кравченко М. Г. Поняття та елементи національного законодавства України / М. Г. Кравченко // Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2009. – Вип. 46. – С. 46 – 52.
73. Кравченко С. Громадська правова свідомість як необхідний елемент побудови громадянського суспільства в Україні / С. Кравченко // Право України. – 2009. – № 12. – С. 140 – 144.
74. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти) [Текст] : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти ВНЗ / М. В. Кравчук ; Тернопіл. нац. екон. ун-т, Юрид. ф-т, Каф. теорії та історії держави і права. - 3-тє вид., змін. і допов. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 523 с.
75. Крестовська Н.М. Теорія держави і права [Текст] : підручник : практикум : тести / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвеева ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Одес. держ. ун-т внутр. справ. - Київ : Юрінком Інтер, 2015. - 583 с.
76. **Лук'янов Д.В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підгот. до іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський ; за заг. ред. О. В. Петришина. - Харків : Право, 2018. - 193 с.**
77. Марченко М. Н. Проблемы теории государства и права : учеб. / М. Н. Марченко – М. : Проспект, 2001. – 760 с.
78. Марченко М. Н. Теория государства и права : учеб. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. – 648 с.
79. Мейер Г. Государственная администрация учреждения Англии, Франции, Германии и Австрии / Г. Мейер ; пер. с нем. П. Шеймина. – М. : Тип. А. И. Мамонтова и Ко, 1889. – 161 с.
80. **Навчальний посібник з дисципліни "Теорія держави і права" [Текст] / Шевченко А. Є., Старостюк А. В. ; Ун-т держ. фіскал. служби України, Навч.-наук. ін-т права, Каф. теорії права та держави. - Вінниця : Нілан, 2017. - 271 с.**
81. Осауленко О. І. Місце правозастосовних актів у системі правових актів / О. І. Осауленко // Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2010. – Вип. 49. – С. 16 – 21.
82. Пендюра М. М. Національна безпека України в контексті сучасних європейських геополітичних трансформацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / М. М. Пендюра. – К., 2006. – 19 с.
83. Політологічний енциклопедичний словник / За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. і перероб. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.
84. Політологія : підруч. / [І. С. Дзюбка, К. М. Левківський, В. П. Андрущенко та ін.] ; за заг. ред. І. С. Дзюбка, К. М. Левківського. – 2-ге вид., випр. і допов. – К. : Вища школа, 2001. – 415 с.
85. Правова система держави: сучасні тенденції та фактори розвитку", науково-практична конференція (2019; Івано-Франківськ): Матеріали науково-практичної конференції "Правова система держави: сучасні тенденції та фактори розвитку" (5-6 квітня 2019 року) [Text]. - Івано-Франківськ ; Херсон : Молодий вчений, 2019. - 103 с.
86. Проблеми правового регулювання територіальної організації влади в Україні: монографія / П.М. Любченко, С.Г. Серьогіна, І.І. Бодрова, О.Ю. Лялюк, К.О. Закоморна та ін.; за заг. ред. проф. П.М. Любченка. [Електронний ресурс] Харків, 2018. 442 с.

87. **Проблеми формування правової держави в Україні в умовах глобалізації: монографія / О. М. Іваній, В. О. Аніщенко, О. Є. Звірко, А. А. Курова, А. М. Кучук, О. С. Нестеренко, М. С. Пузирьов, О. М. Тогочинський, Р. М. Шестопапов; Сум. держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка. Суми : Цьома С.П., 2018. 127 с**
88. Розбудова правової держави в Україні: реалії та перспективи", міжнародна науково-практична конференція (2019; Одеса): Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова правової держави в Україні: реалії та перспективи", 24 травня 2019 року, м. Одеса [Текст] : [збірник] / [відп. ред. Г. О. Ульянова ; уклад.: О. В. Дикий, Ю. Д. Батан] ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Гельветика, 2019. - 111 с.
89. Спиридонов Л. И. Теория государства и права : учеб. / Л. И. Спиридонов. – М. : Фирма Гардарина, 1995. – 301 с.
90. Спиридонов Л. И. Теория государства и права : учеб. / Л. И. Спиридонов. – М. : Проспект, 2001. – 304 с.
91. Тварковська Л. І. До питання щодо науково-теоретичного визначення поняття «територіальний устрій держави» / Л. І. Тварковська // Держава і право : зб. наук. праць. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. – Вип. 48. – С. 211 – 217.
92. Теорія держави і права : бібліографічний довідник (1991 – 2010 рр.) / упоряд. Н. І. Мозоль, А. П. Мозоль. – К. : Атіка, 2011. – 320 с.
93. Теорія держави і права : державний іспит / Ю. М. Оборотов, Н. М. Крестовська, А. Ф. Крижанівський, Л. Г. Матвєєва. – Х. : Одиссей, 2007. – 256 с.
94. Теорія держави і права : навч. посіб. / [А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.] ; за заг. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 368 с.
95. Теорія держави і права : навч. посіб. / А. Ю. Олійник, С. Д. Гусарєв, О. Л. Слюсаренко. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 176 с.
96. Теорія держави і права : навч. посіб. / упоряд. Л. М. Шестопалова. – К. : Прецедент, 2004. – 224 с.
97. Теорія держави і права : підруч. / [С. Л. Лисенков, А. М. Колодій, О. Д. Тихомиров, В. С. Ковальський] ; за ред. С. Л. Лисенкова. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 448 с.
98. Теорія держави і права [Текст] : метод. рек. для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спец. "Правознавство" / Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. теорії та історії держави і права ; [уклад.: Арабаджи Н. Б. та ін.]. - Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2016. - 91 с.
99. Теорія держави і права [Текст] : підручник / [О. М. Бандурка та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. - 415 с.
100. Теорія держави і права [Текст] : підручник / О. В. Шмоткін ; Нац. акад. Служби безпеки України. - Київ : Нац. акад. СБУ, 2016. - 432 с.
101. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підгот. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - 5-те вид., допов. і змін. - Харків : Право, 2016. - 195, [1] с.
102. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підгот. до держ. іспитів / [Д. В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. - 4-те вид., допов. і змін. - Харків : Право, 2015. - 201 с.
103. **Теорія держави і права [Текст] : робоча програма навч. дисципліни / [розроб. М. А. Бурдоносова] ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Каф. правознавства. - Київ : Ліра-К, 2018. - 54 с.**
104. Теорія держави і права в тестових завданнях [Текст] : навч. посіб. / колектив авт.-[уклад.: Наливайко Л. Р. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Наливайко Л. Р. ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Дніпро : ДДУВС, 2018. - 715 с.

105. Теорія держави та права [Текст] : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Гусарєва С. Д., д-ра юрид. наук, проф. Тихомирова О. Д. ; Нац. акад. внутр. справ., Каф. теорії держави та права. - Київ : Освіта України, 2017. - 316 с.
- 106. Теорія держави та права [Текст] : навч. посіб. для підгот. до атестації здобувачів вищ. освіти / [Є. В. Білозьоров та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Гусарєва С. Д., д-ра юрид. наук, проф. Тихомирова О. Д. ; Нац. акад. внутр. справ., Каф. теорії держави та права. - Київ : Освіта України, 2017. - 113 с.**
107. Теорія держави та права [Текст] : практикум / [Є. В. Білозьоров та ін.] ; Нац. акад. внутр. справ., Каф. теорії держави і права. - Київ : Маслаков, 2018. - 164 с.
- 108. Шевченко А.Є. Теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / Шевченко А. Є., Старостюк А. В., Кармаліта М. В. ; за заг. ред. А. Є. Шевченка ; Ун-т держ. фіск. служби України, Навч.-наук. ін-т права, Каф. теорії права та держави. - Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2017. - 256 с.**
109. Шмоткін О.В. Теорія держави і права в латинських юридичних аксіомах [Текст] : навч. посіб. / О. В. Шмоткін ; Нац. акад. Служби безпеки України. - Київ : Нац. акад. СБУ, 2018. - 156 с.
110. Цюрупа М. В. Основи сучасної політології : підруч. для студ. вузів / М. В. Цюрупа, В. С. Ясинська. - К. : Кондор, 2009. - 354 с.
111. Ющик О. Про необхідність пізнання сутності та визначення поняття права / О. Ющик // Право України. - 2010. - № 4. - С. 106 - 114.
112. Ялі М. Х. Поняття та підходи до тлумачення світового порядку / М. Х. Ялі // Дослідження світової політики. - 2009. - Вип. 48. - С. 160 - 171.
113. Яричевська Р. В. Основні напрями формування системи права України та проблеми його реалізації / Р. В. Яричевська // Правова система України : тези доп. і наук, повідомлень наук.-практ. конф. (Київ, 7 - 8 жовт. 1993 р.). - К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 1993. - С. 47 - 49.
114. An Act to revise the Police Act and Amend the Law Relating to Police Services, Queen's Legislative Assembly. - Ontario, 1990. - 64 p.
115. Berg B. L. Policing in Modern Society. - Boston : Butterworth, 1999. - 212 p.
116. Blackstone's Police Manual Road Traffic 1998/99. - London : Blackstone, 1999. - 296 p.
117. Bull H. The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics. - N. Y. : Columbia University Press, 1977. - 335 p.
118. Butler A. J. P. Police management. 2nd ed. - England. - USA Dartmouth, 1992. - 207 p.
119. Code de Procedure Penale. - Paris: Dalloz, 1995. - 1432 p.
120. Das D.K. Policing in Six Countries Around the World. - Chicago, 1993. - 336 p.
121. Driller P.I. Improving the Image // Police Journal. - 10, October, 2005. - P. 16 - 17.
122. Fleissner Dan Crime Prevention Through Environmental Design and Community Policing. - Washington : National Institute of Justice, 1996 - 10 p.
123. Fosdick Raymond B. American police system. - New York: Century Co., 1920 - 408 p.
124. Friedmann S. The rights to Pretrial Release and Consequences of Pretrial Detention. - St.Petersburg : The Center of Human Rights Advocacy, 1983. - 168 p.
125. Hagan F. E. Introduction to Criminology. - New York: Nelson Hall, 1994. - 260 p.
126. Hassemer W. Policja w panstwie prawa / W. Hassemer // Mit represyjnosci albo o znaczeniu prewencji kryminalnej. - Kraków : Kantor Wydawniczy Zakamycze, 2002. - P. 29 - 59.
127. Hauber A., B.Hofstra, Toornviliet L., Zandbergen A. Some new forms of Social control and their effects // British Journal of Criminology. - No 2, Volume 36. - Spring, 1996. - P. 38 - 43.
128. Heavens L. Calvert's Powers of Arrest and Charges. - Ninth edition. - London : Butterworths, 1995. - 156 p.
129. Heinzelmann F. Crime Prevention and the Physical Environment [Електронний ресурс]. - Режим доступу до джерела : <https://www.ncjrs.gov/pdffiles/crimepre.pdf>.
130. Hester R. Crime and disorder partnerships: voluntary and community sector involvement. - L. : Home Office, 2000. - 6 p.
131. Human Rights and the Police. - Strasbourg : Council of Europe, 1998. - 188 p.

132. Hutnick B.M. Criminal Law and Court Procedures. – New York : Delmar Publishers, Albany, 1984. – 460 p.
133. Idzikowski P. Program przewencyjny komendy stołecznej policji. "REAGUJ. POWIADOM. NIE TOLERUJ" [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : http://www.dobrauczelnia.pl/upload/File/KONFERENCJE/bezpieczenstwo_obywatela/Idziko wski.pdf.
134. Ikenberry G. John After Victory: Institutions, Strategic Restraint, and the Rebuilding of Order After Major Wars. – Princeton, N.J. : Princeton University Press, 2001. – 320 p.
135. Israel H.I., Kammissar I., Lafare R.F. Criminal Procedure and Constitution. – Chicago: West Publishing Company, 1991. – 412 p.
136. Jessen R. Polizei, Wohlfahrt und die Anfänge des modernen Sozialstaats während des Kaiserreichs / R. Jessen // Geschichte und Gesellschaft. – 1994. – № 29. – S. 23 – 31.
137. Jhering R. Geist des Römischen Rechts, B. 2 tit 3. – Berlin. – 212 s.
138. Kucera E. Obecná teorie státu a práva. – Praha, 1977, díl.2. – s. 87 – 88.
139. Lang W., Wróblewski J., Zawadzki S. Teoria państwa i prawa. – Warszawa, 1979. – 190 s.
140. Lauterpacht H. International Law and Human Rights. – London, 1950. – 116 p.
141. Leonard V., More H. Police organization and management (7 th ed.). – Mineola, NY : The Foundation Press, 1987. – 287 p.
142. Levy-Ullman A. Sur les communications relatives au droit privé dans les pays étrangers. – Paris, 1922. – 45 p.
143. Ley L. R. Police Power in England and Wales. – London: Biddls LTD, 1989. – 140 p.
144. Manual of the Los Angeles Police Department. – Los Angeles: Planning and Research Division, 1997. – 128 p.
145. Miller Frederic P., Vandome Agnes F., McBrewster John Crime stoppers. – W. : Publishing House Ltd, 2010. – 104 p.
146. Montgomery L. Broken Windows: How a Theory Shook the Foundations of Law Enforcement and Helped Heal a City// Criminology. – Beverly Hills, 1989. Vol. 19. № 2. – P. 231 – 250.
147. Nehodchenko O. Humanization of the Police Training in Educational Establishments of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine based on European Standards // 14-th Symposium for Heads of Police Colleges. – Lyon, 2002. – P. 74 – 77.
148. Policing Futures. The police, law-enforcement and the Twenty-First Century / Edited by P.Francis, P.Davies. – London. 1997. – 248 p.
149. Politics among nations: the struggle for power and peace. / Hans Joachim Morgenthau, Kenneth W. Thompson, W. David Clinton. – N-Y. : McGraw-Hill Humanities/Social Sciences, 2005 – 702 p.
150. Report of the Commissioner of Police of the Metropolis 1995/96. – London : Secretary of State for the Home Department, 1996. – 152 p.
151. Rinehart T. Tackling Youth Disorder in Danvers, Massachusetts. – Washington : OCOPS, 1999. – 45 p.
152. Safer Cities and community safety strategies [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://library.npia.police.uk/docs/hopolicers/fcpu38.pdf>.
153. Skogan W. Fixing Broken Windows: Restoring Order and Reducing Crime in Our Communities// The American Journal of Sociology. 1997. Vol. 103. № 2. Sep. – P. 510-512.
154. Slaughter Anne-Marie A New World Order. – Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2004. – 368 p.
155. Sourcebook of Criminal Justice Statistics US Department of Justice. – New York : Albany, 1996. – 236 p.
156. Svak J. Organizácia a činnosť orgánov ochrany práva. – Bratislava, 1995. – 174 p.
157. Swanson C.R., Territo L., Taylor R.W. Police Administration: structures, processes, and behaviour. – New Jersey: Upper Saddle River, 1998. – 448 p.
158. The Weed and Seed Strategy [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : <http://www.weedandseed.info/docs/strategy.htm>.

159. Thinking about Crime: Theories of crime and Justice Walton Hall, The Open University, London, 1996; English R. Card Butterworth's, London, 1996. – 180p.
160. United Nations Action in the Field of Human Rights (ST/HR 2/Rev.4). – NY, Geneva: UN, 1994. – 68 p.
161. Walker W. Security Clearance // Police Review. – 1998. – 13, March. P. 22-23.
162. Waltz Kenneth N. Theory of International Politics. – New-York : McGraw-Hill, 1979. – 250 p.
163. Wilson J. Q. and Kelling G. Broken windows: the police and neighborhood safety // Atlantic Monthly, March 1982. – P. 29-38/
164. Wilson J. Q., Kelling G. Broken windows [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела : http://www.manhattan-institute.org/pdf/_atlantic_monthly-broken_windows.pdf.
165. Woolen W. S. Renegade Kids, Suburban Outlaws: From Youth Culture to Delinquency, Wadsworth Publishing Company, Belmont, California, 2006. – 120 p.
166. Yarner B. A. Dictionary of Modern Legal Usage. – 2-nd edition. – New-York : Oxford University Press, 1995. – 380 p.

14. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. <http://rada.gov.ua/> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <https://www.kmu.gov.ua/> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.mlsp.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
4. <https://www.president.gov.ua/documents> – офіційний сайт Президента України
5. <https://minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України.
6. <https://lawyersunion.org.ua> – сайт Спілки юристів України
7. <http://www.drs.gov.ua> > regulations - – Нормативно-правові акти України
8. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
9. <http://nlu.org.ua> – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого
10. <http://pravo.biz.ua/> -Pravo.biz.ua : юридична бібліотека
11. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.ht> - Електронна юридична бібліотека
12. <http://www.pravoznavec.com.ua/> - Правознавець : електронна б-ка юрид. л-ри
13. <http://lexlibrary.org/> - Електронна юридична бібліотека Плех
14. <http://znatoki.net/> - Юридична бібліотека на Znatoki.net
15. <http://www.yur-info.org.ua/> - Юр-Инфо – сайт для юриста
16. <http://www.coe.int> -Рада Європи
17. <http://europa.eu.int/eur-lex/> - База законодавства ЄС - EUR-Lex
18. <http://www.echr.coe.int> - Європейський суд з прав людини
19. <http://www.eurocourt.org.ua> - Український портал практики Європейського суду з прав людини
20. <http://www.chartesociale.coe.int> - Європейська соціальна хартія
- 21 <http://www.mon.gov.ua> -. Міністерство освіти і науки України –